

Identificació de l'expedient

Informe PRE_162_2023, relatiu a l'expedient de sol·licitud d'informe d'impacte de gènere que el Departament de Presidència ha fet arribar a aquest Institut en data 26 d'octubre de 2023 sobre l'Avantprojecte de Llei dels instruments de provisió del Sistema Públic de Serveis Socials.

Normativa sobre igualtat, transversalitat i interseccionalitat de la perspectiva de gènere

- a) Articles 2 i 3.3 del Tractat UE, on s'estableixen la no discriminació i la igualtat entre dones i homes com a valors comuns als Estats membres de la UE, i es formalitza el compromís de fomentar la igualtat de dones i homes.
- b) Articles 8 i 10 del Tractat de Funcionament de la UE, on s'estableix que en totes les seves accions la Unió Europea tindrà per objectiu eliminar les desigualtats de homes i dones, i promoure la seva igualtat.
- c) L'Estratègia d'Igualtat de Gènere 2020-2025 de la Unió Europea, actual full de ruta per avançar en l'assoliment de l'equitat de gènere.
- d) L'Estatut d'autonomia de Catalunya, als seus articles 4.3, 19, 41 i 153, quant al reconeixement i garantia dels drets de les dones i la igualtat d'oportunitats de les dones i els homes i la transversalitat en la incorporació de la perspectiva de gènere i de les dones.
- e) La Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, desenvolupa els preceptes estatutaris en matèria d'igualtat de gènere i dret de les dones i estableix mesures transversals en tots els ordres de la vida, amb la finalitat d'eradicar les discriminacions contra les dones.
- f) La Llei 19/2020, del 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no-discriminació, n'estableix els principis i regula les mesures i els procediments per garantir i fer efectius el dret a la igualtat de tracte i a la no-discriminació, el respecte a la dignitat humana i la protecció davant qualsevol forma, acte o conducta de discriminació que es doni en l'àmbit territorial d'aplicació de la llei per raó de naixement o lloc de naixement; procedència, nacionalitat o pertinença a una minoria nacional; raça, color de pell o ètnia; opinió política o d'una altra índole; religió, conviccions o ideologia; llengua; origen cultural, nacional, ètnic o social; situació econòmica o administrativa, classe social o fortuna; sexe, orientació, identitat sexual i de gènere o expressió de gènere; ascendència; edat; fenotip, sentit de pertinença a grup ètnic; malaltia, estat serològic; discapacitat o diversitat funcional, o per qualsevol altra condició, circumstància o manifestació de la condició humana, real o atribuïda.

Normativa sobre l'informe d'impacte de gènere

- a) L'article 36.3.b de la Llei 13/2008, del 5 de novembre, de la presidència de la Generalitat i del Govern estableix que els avantprojectes de llei han d'anar acompanyats, entre d'altra documentació preceptiva, d'un informe d'impacte de gènere.
- b) De conformitat amb l'article 2 de l'apartat d) del Decret 78/2023, d'11 d'abril, de reestructuració de l'Institut Català de les Dones, les funcions d'aquest Institut són les previstes a la Llei 11/1989, de 10 de juliol, i es concreten, entre d'altres, en elaborar i emetre els preceptius informes d'impacte de gènere i proposar les mesures correctores adequades perquè siguin presents en les normes, les disposicions i les polítiques que aprovi i executi el Govern, especialment si d'aquests informes es deriven mesures prescriptives de correcció de les desigualtats de gènere, tràmit intern que es dona per completat amb aquest document.

Normativa sobre l'ús no sexista ni androcèntric del llenguatge

- a) El principi vuitè de l'article 3 de la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, estableix que els poders públics, entre els quals s'inclou l'Administració de la Generalitat, han de fer un ús no sexista del llenguatge que eviti l'expressió de concepcions sexistes de la realitat i els usos androcèntrics i amb estereotips de gènere, i han de promoure un llenguatge respectuós amb les dones, amb les minories i amb totes les persones en general en l'atenció personal i en tota la documentació escrita, gràfica i audiovisual.
- b) La Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes, obliga els Poders Públics a implementar un llenguatge no sexista en l'àmbit administratiu i el seu foment a la totalitat de les relacions socials, culturals i artístiques (article 14.11).
- c) La [Guia d'usos no sexistes de la llengua en els textos de l'Administració de la Generalitat de Catalunya](#), de l'any 2011, de la Direcció General de Política Lingüística, proposa una sèrie de solucions per evitar que aquests textos incloguin formes androcèntriques i generin disfuncions amb la normativa citada anteriorment.

Anàlisi material del text

Amb l'objectiu d'assolir la millora contínua en la qualitat del Sistema Públic de Serveis Socials de Catalunya, el present projecte defineix els elements essencials sobre la participació de les entitats privades en la provisió dels sistemes de serveis socials i estableix un sistema flexible de provisió de serveis en què es potencia el paper del tercer sector social com a cooperador del sistema, sense ànim de lucre i amb finalitats de solidaritat en la prestació de determinats serveis socials. Així, es regulen de manera sistemàtica i completa les diferents modalitats d'acció concertada i es regulen determinats elements directament vinculats a la qualitat dels serveis i a la seva planificació i avaluació.

Contextualment, malgrat els nombrosos exemples de reconeixement formal i dels progressos fets fins al moment, la igualtat de dones i homes en la vida quotidiana encara no és una realitat. A la pràctica persisteixen desigualtats polítiques, econòmiques, socials i culturals resultat d'estructures socials que es fonamenten en nombrosos estereotips presents en les famílies, l'educació, els mitjans de comunicació, entre altres àmbits.

Per això, la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, estableix a l'article 3, com a principi primer, la transversalitat de la perspectiva de gènere i de les polítiques d'igualtat de gènere de manera que els poders públics han d'aplicar aquest enfocament en totes les seves actuacions, a tots els nivells i a totes les etapes, reconeixent el valor que aporten dones i homes i aplicant de manera positiva els canvis necessaris per a millorar la societat i respondre a les realitats, les oportunitats, les necessitats i les expectatives dels dos sexes.

Aquesta llei reconeix un important nombre de drets estretament relacionats amb les polítiques socials per als grups de dones més vulnerabilitzats, subjectes a situacions de discriminació o a desigualtats que n'afecten o en vulneren el ple exercici dels drets com a ciutadanes, en particular fent especial referència a les dones grans, les dones en situació de violència masclista, les dones amb diversitat funcional, les dones migardes, les que encapçalen famílies monomarentals, les dones en situació de precarietat econòmica i risc d'exclusió social, i també la lluita contra la pobresa infantil i les desigualtats entre famílies, entre d'altres.

Les polítiques de serveis a les persones han de ser els instruments que permetin afrontar les principals desigualtats que es donen a la societat i definir estratègicament el model social i de benestar col·lectiu que es vol garantir.

Tota intervenció que realitzem a la societat impactarà de manera diferent en dones i homes, no existeixen intervencions neutres respecte al gènere, ja que, el gènere actua com a principi organitzador de l'estructura social, possibilitant l'accés o no als recursos i la seva distribució entre dones i homes.

Decidir com actuar davant d'aquestes desigualtats és complex però és imprescindible que qualsevol actuació incorpori la perspectiva de gènere i interseccional, principalment per dos motius, per un costat, perquè quan parlem de persones parlem de dones i d'homes que han viscut un procés de socialització diferenciador de gènere i que alhora tenen un origen, una edat, unes capacitats o una orientació sexual diversa; i per altre costat, perquè qualsevol desigualtat que es doni en la nostra societat es produeix en un context amb desigualtats estructurals de gènere

Conclusions

Així doncs i d'acord amb tot el que s'ha dit, l'Institut Català de les Dones efectua les aportacions següents respecte del projecte presentat a informe:

PRIMERA. Des d'un punt de vista formal, cal modificar diferents termes emprats al text per tal que aquest no presenti disfuncions amb la normativa a dalt esmentada sobre ús no sexista del llenguatge. Així:

1. On diu "els professionals" ha de dir "**els i les professionals**".
2. On diu "dels professionals" ha de dir "**dels i de les professionals**".
3. On diu "als seus membres" ha de dir "**a les seves persones membres**".
4. On diu "els seus membres" ha de dir "**les seves persones membres**".
5. On diu "el director tècnic de l'establiment" ha de dir "**la persona titular de la direcció tècnica de l'establiment**".
6. On diu "El cònjuge" ha de dir "**El o la cònjuge**".
7. On diu "Els descendents majors d'edat o, altrament, els ascendents" ha de dir "**Els o les descendents majors d'edat o, altrament, els o les ascendents**".
8. On diu "El cònjuge o la parella de fet del progenitor" ha de dir "**El o la cònjuge o la parella de fet de la persona progenitora**".
9. On diu "Els germans" ha de dir "**Els germans i germanes**".
10. On diu "al jutge" ha de dir "**al jutge o jutgessa**".
11. On diu "notari" ha de dir "**notari o notària**".
12. On diu "del titular de l'administració pública competent" ha de dir "**de la persona titular de l'administració pública competent**".
13. On diu "al seu representant legal" ha de dir "**o a qui ostenti la representació legal**".
14. On diu "dels professionals" ha de dir "**dels i de les professionals**".
15. On diu "entre els seus vocals" ha de dir "**entre les seves vocalies**".
16. On diu "El conseller del departament competent en matèria de serveis socials" ha de dir "**El conseller o consellera del departament competent en matèria de serveis socials**".
17. On diu "Els vocals" ha de dir "**Els i les vocals**".
18. On diu "dels alts càrrecs" ha de dir "**d'alts càrrecs**".

SEGONA. Des d'un punt de vista material, es proposen les modificacions següents:

1. Afegir un article addicional en els termes següents:

Article X

Llenguatge inclusiu i no sexista

X.1 Les entitats proveïdores del Sistema Públic de Serveis Socials han de vetllar per fer un ús no sexista, no estereotipat ni androcèntric del llenguatge, que tingui en compte la diversitat, que sigui respectuós, no classista, ni racista, ni xenòfob, ni

LGTBI-fòbic; que eviti qualsevol imatge discriminatòria de les dones o estereotips sexistes, i que fomenti valors d'igualtat, presència paritària, diversitat i coresponsabilitat.

2. Redacció alternativa de l'apartat c) de l'article 21. Criteris d'assignació dels serveis objecte d'acció concertada:

c) Responsabilitat social de l'entitat proveïdora. **Es tindrà en compte l'impacte en termes d'igualtat de gènere i es poden tenir en compte els criteris següents:**

c.1) Estabilitat laboral i de qualitat en l'ocupació.

~~c.2) Igualtat de gènere.~~

c.3) Inserció laboral.

c.4) Les mesures de política lingüística, especialment que es disposi d'un pla de foment de l'ús del català i, si escau, l'aranès.

c.5) Compra pública ètica.

c.6) Protecció del medi ambient.

c.7) Qualitat alimentària.

c.8) Compromís ètic.

3. Afegir un apartat addicional al punt 22.2 de l'article 22. Comitè de Provisió de Serveis Socials:

22.2 El Comitè esmentat s'adscriu al departament de la Generalitat de Catalunya o a l'administració pública competent segons el servei social que s'hagi de proveir. Ha d'estar integrat per personal de l'Administració pública a la qual s'adscriu i per les respectives persones suplents:

X) Una persona en representació de la unitat competent en matèria d'igualtat de gènere.

4. Afegir un apartat addicional a l'article 22. Comitè de Provisió de Serveis Socials:

22.6 En la composició del Comitè de Provisió de Serveis Socials s'ha de garantir la presència paritària de dones i homes amb capacitació, competència i preparació adequades. A aquest efecte, la seva composició ha de garantir el principi de representació paritària de dones i homes en els nomenaments i designacions de les persones que componen els òrgans col·legiats, de conformitat a l'article 12.1 de la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones.

5. Redacció alternativa de l'apartat 28.1 de l'article 28. Obligacions de les entitats proveïdores de la Xarxa de Serveis Socials d'Atenció Pública:

28.1 Les entitats de serveis socials que són proveïdores de la Xarxa de Serveis Socials d'Atenció Pública, a banda de disposar de l'acreditació preceptiva segons la tipologia del servei social que presten, han de complir els criteris d'acreditació, els requisits i les condicions d'execució que s'estableixen, per a cada tipologia de servei social, en la normativa de serveis socials i en l'acord d'acció concertada. Han de vetllar perquè es compleixi la normativa d'accessibilitat, **d'igualtat de tracte i no discriminació** i es garanteixin els drets de les persones usuàries, tenint en compte que el bé jurídic protegit és l'interès i el benestar integral de les persones usuàries.

6. Afegir un apartat addicional al punt 40.1 de l'article 40. Funcions de l'Agència Pública de Serveis Socials de Catalunya:

X) Garantir l'accés de la ciutadania als serveis socials en condicions d'igualtat efectiva i real.

7. Redacció alternativa del punt 40.2 de l'article 40. Funcions de l'Agència Pública de Serveis Socials de Catalunya:

40.2 L'Agència Pública de Serveis Socials de Catalunya ha de vetllar, en el compliment de les seves funcions, per la integració expressa i operativa de la perspectiva de gènere **interseccional**. A aquest efecte, s'han de desenvolupar les metodologies necessàries i incorporar criteris d'avaluació que contribueixin a tractar la dimensió de gènere, de manera que es garanteixi la recollida de dades per sexe (**dona/home**) i **per identitat de gènere (dona/home/persona no binària)** i s'elaborin indicadors qualitatius i quantitatius de gènere.

8. Afegir un apartat addicional al punt 43.1 de l'article 43. Composició del Consell de Govern:

X) Una vocalia en representació del departament competent en matèria d'igualtat de gènere.

9. Afegir un apartat addicional a l'article 43. Composició del Consell de Govern:

43.7 En la composició del Consell de Govern s'ha de garantir la presència paritària de dones i homes amb capacitat, competència i preparació adequades. A aquest efecte, la seva composició ha de garantir el principi de representació paritària de dones i homes en els nomenaments i designacions de les persones que componen els òrgans col·legiats, de conformitat a l'article 12.1 de la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones.

10. Redacció alternativa de l'apartat c) del punt 52.2 de l'article 52. Contracte programa:

c) Els objectius, els resultats esperats, els indicadors, **l'anàlisi de l'impacte de gènere**, els instruments de seguiment i control de resultats i el marc de responsabilitats de l'Agència.

Signat digitalment per
ÈLIA SORIANO COSTA
- DNI [REDACTED]
Data: 2023.11.13
09:45:33 +01'00'

Èlia Soriano Costa
Directora executiva de l'Institut Català de les Dones